

ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში

V ვარიანტი

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ელექტრონული ბუკლეტი.

ქართული ენისა და ლიტერატურის ტესტი სამი ნაწილისაგან შედგება: I. ტექსტის რედაქტირება; II. არგუმენტირებული ესე; III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი.

ტესტის ყოველი ნაწილის შესასრულებლად აუცილებელი ინსტრუქციები თან ახლავს შესაბამის დავალებებს.

გაითვალისწინეთ, ტესტის III ნაწილში მოცემულია ორი დავალება. უნდა აირჩიოთ და შეასრულოთ ერთ-ერთი მათგანი (დავალება N1 ან დავალება N2).

ტესტის მაქსიმალური ქულაა 70.

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 3 საათი და 45 წუთი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ტექსტის რედაქტირება (16 ქულა)

ყურადღებით წაიკითხეთ ქვემოთ მოცემული ტექსტი. გაასწორეთ მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული, სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომები და სტილისტური ხარვეზები და ისე გადაწერეთ მთელი ტექსტი, რომ მისი შინაარსი არ შეცვალოთ.

გაითვალისწინეთ, ქულები დაგაკლდებათ თქვენ მიერ გადაწერილ ტექსტში დაშვებული თითოეული შეცდომის, ხარვეზისა თუ უზუსტობის გამო.

თუ ამოიწერთ მხოლოდ ცალკეულ ფორმებსა და შესიტყვებებს ან რამდენიმე წინადადებას, ნაშრომი არ შეფასდება.

ძველ ეგვიპტესა და ანტიკურ საბერძნეთში მიაჩნდათ, რომ მამაკაცის გარუჯული კანი მის სიძლიერეზე მეტყველებდა ხოლო ქალების კანი, პირიქით ღია ფერისა უნდა ყოფილიყო. XX საუკუნემდე მაღალი წრის ყველა ქალბატონი მზისაგან თავის დასაცავად ფართო-ფარფლებიან ქუდებსა და ქოლგებს იყენებდნენ. ფერმკრთალი სახე ფუფუნებასა და დახვეწილ გემოვნებაზე მინიშნებას ახდენდა ხოლო გარუჯული კანი ადამიანის დაბალ სოციალურ წარმომავლობას უსვავდა ხაზს.

გარუჯვა მოდური მოგვიანებით გახდა. ეს კოკო შანელის სახელს უკავშირდება. ზღვაზე დასვენების დროს მას მზისაგან კანი ძალიან დასწვია. შანელის მიზამვით მისმა თაყვანისმცემლებმაც მოინდომეს გარუჯვა. რაკი ეს მომხიბვლელობის მახასიათებლათ იქნა მიჩნეული დაიწყეს გარუჯვის ეფექტის ხელოვნურად მიღების გზების ძიება. სპეციალური საშუალებები რომელთა სისტემატური მოხმარებისაგან კანი ნარინჯისფერი ხდებოდა კოსმეტიკურ პროდუქციის მწარმოებელი კომპანიებისათვის შემოსავალის წყაროდ იქცა.

XX საუკუნის მიწურულს მოდის მიმდევრები სოლარიუმებში ირუჯებოდნენ ულტრაიისფერი ნათურების მეშვეობით. დღეისათვის გარუჯვის ეფექტის მისაღებად სპეციალურ ნივთიერებას იყენებენ, რათა უკვე დიდი ინფორმაცია დაგროვდა მზის სხივების ჭარბი ზემოქმედებისა და გამოსხივების მავნებლობის შესახებ.

II. არგუმენტირებული ესე (24 ქულა)

ახალგაზრდებს ხშირად არ მოსწონთ საკუთარი ქვეყნის კულტურა, არ მიაჩნიათ იგი ღირებულად და საინტერესოდ.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

გაანალიზეთ წარმოდგენილი თვალსაზრისი, ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად, არგუმენტები გაამყარეთ სათანადო მაგალითებით. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული. შეარჩიეთ შესაბამისი სტილი. დაიცავით სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებს, თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ:

ნაშრომი არ გასწორდება, თუ თქვენი მსჯელობა შემოიფარგლება ოთხი-ხუთი წინადადებით.

ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი (30 ქულა)

აირჩიეთ ქვემოთ მოცემული ორი დავალებიდან ერთ-ერთი და მხოლოდ ის შეასრულეთ!

დავალება N 1

ყურადღებით წაიკითხეთ მურმან ლებანიძის ლექსი „ეტლი“, მიძღვნილი აკაკი წერეთლისადმი:

თეთრად ჩაცმული,
ფეხშიშველი და დაქანცული,
ეტლს მიაქროლებს ოცდაათი ტურფა ქალწული;
შენ, დიდებული, იმ ეტლში ზიხარ,
მე გეკითხები: – ასეთი ვინ ხარ? –
შენ მიპასუხებ, ღიმილის მჩენი:
– მამა ვარ შენი!

მე კარგად ვიცი, ვინ ხარ და რა ხარ,
შენ სხვას უთხარი სიდიდე შენი!
ღვთაებრივ ჩანგით, ჰა, ფეხზე დგახარ,
მკერდს თეთრი ვარდის აკიდო გშვენის!
მე კარგად ვიცი, ვინ ხარ და რა ხარ,
შენ სხვას უამბე სიმდიდრე შენი!

მე კარგად ვიცი – არწივის ჭანგი!
მე კარგად ვიცი – მამულის მწყემსი!
ცოტაა მხოლოდ ლექსი და ჩანგი!
ცოტაა მხოლოდ ჩანგი და ლექსი!

მე ვიცი, რაა არწივის ჭანგი!
მე ვიცი, რაა მამულის მწყემსი!

მწყემსო კეთილო, თავაწეული
ცად აწკრიალებ კისერს – სალამურს!
ლექსი ხარ – ცეცხლად გარდაქცეული,
რომ გულს ქართველისას მიესალამო!
მწყემსო კეთილო, თავაწეული
ცად აწკრიალებ კისერს – სალამურს!

მესმის ამაყი შენი ძახილი:
– სირცხვილი მონას და ისიც მგოსანს! –
ნისლში ფრიალებს შენი სახელი,
შენი ლომური ჭადარა მოჩანს...
მესმის ამაყი შენი ძახილი:
– სირცხვილი მონას და ისიც მგოსანს!

სხვა საუკუნე მოდის და მოვა
და წავა შავი წარსულის ჯანდი!
შენ გიყვარს მეტი ქართველი ხალხი!
სხვა საუკუნე მოდის და მოვა
და წავა შავი წარსულის ჯანდი!

თეთრად ჩაცმული, ფეხშიშველი და დაქანცული,
ეტლს მიაქროლებს ოცდაათი ტურფა ქალწული,

შენ, ღვთაებრივი, იმ ეტლში ზიხარ,
გეკითხებიან: – ასეთი ვინ ხარ?!
და შენც პასუხობ, ღიმილის მჩენი:
– მამა ვარ თქვენი!

მე კარგად ვიცი, ვინ ხარ და რა ხარ!
შენ სხვას უთხარი სიდიდე შენი!
ღვთაებრივ ჩანგით, ჰა, ფეხზე დგახარ –
მკერდს თეთრი ვარდის აკიდო გშვენის!
მე კარგად ვიცი, ვინ ხარ და რა ხარ!
შენ სხვას უთხარი სიმდიდრე შენი!

და მიქრის ეტლი, და დაღლილ ქალწულთ
არც შეჩერება,
არც ეტლიდან გამოხსნა არ სურთ –
თავს უზენაეს ბედქვემა რაცხენ...
სულმნათო! შენი მირონი აცხე
მათს ნათელ შუბლებს, მოჰფინონ რათა
ათასწლეულებს ძენი თვისნი, რომ, ოდეს ეტლით
შენ ჩაუქროლებ საუკუნეებს,
მათ

ყვავილები მოგაყარონ
მეტი და მეტი!

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებდა, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ აკაკი წერეთლის მხატვრული სახის შესახებ მოცემული ლექსის მიხედვით;
- იმსჯელეთ ტექსტის მთავარი სათქმელის შესახებ;
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება N 2

ყურადღებით წაიკითხეთ ნაწყვეტი დავით კლდიაშვილის მოთხრობიდან „სამანიშვილის დედინაცვალი“ :

გულჯავრიანი პლატონი ერთხანად გაუძღვა თავის გახრეკილ ცხენს, მაგრამ ბოლოს მოთმინება დაეკარგა განუწყვეტლად აღვირის ქაჩვითა და შეძახებით.

– შენც ჯინაზე მიდგები, შე ოხერო? – გააჩერა მან ცხენი და გულმოსული მოაჯდა ზურგზე, გადაჰკრა წვეპლა და ფერდებგამობზეკილი ცხენი აძუნძულდა. – შენ მაინც მოგერევი, სხვასთან თუ ვერაფერი გავაწყვე!.. კიდევ დამიდგები ჯინაზე?! – და მან შეუბრალებლად გადუჭირა და გადუჭირა წკნელი, მაგრამ პლატონის გასაჯავრებლად და თითქოს მისი დაქადნების გასამტყუნებლად ამ გახრეკილმა პირუტყვმაც მალე იძულებული გაჰხადა მხედარი ხელახლა ჩამოექვეითებინა. ამგვარის დაჯახნებით ყველასაგან გულდამწვარმა პლატონმა გაიგდო წინ ეს გახრეკილი პირუტყვი და, უკან ფეხდაფეხ მიმყოლი, გრძელი წვეპლის ცემით მიერეკებოდა ჯახრაკ ცხენს.

ნახევარზე მეტი გზა გაიარა პლატონმა თავისუფლად ისე, რომ მიმავალ-მომავალი კაცი არ შეხვედრია; ასე თავისუფლად მიმავალი იგი თავის ფიქრებში იყო გართული, თავის მგზავრობის აზრის აღსრულებით იყო გაბრუებული. უეცრივ ცხენის ფეხის ხმა მოესმა პლატონს; მიიხედა უკან და უკმაყოფილებით პირი ისევ გამოიბრუნა, – ვიღაც ხანშიშესული კაცი მოათოხარიკებდა მალალ ცხენს.

– ჰეი, თქვენი, თქვენი!.. – თავისთვის წაიდუდუნა პლატონმა. მას ახლა ყოველი მოხუცებული კაცის დანახვა ეჯავრებოდა თავის მამის გამო.

– გამარჯობა, ყმაწვილო! – შესძახა წამოწეულმა ცხენოსანმა.

– ღმერთმა გაგიმარჯოთ, ბატონო! – მიუგო პლატონმა და დარცხვენით შეაჩერა თავისი ცხენი.

პლატონმა ახლა იცნო, ვინც იყო ეს ჩასუქებული, წვერებმოპარსული, კაზიროკ-ქუდიანი, ქოლგით ილლიის ქვეშ, წითურის სახის კაცი და იმიტომაც დაატანა თავის პასუხს: „ბატონო“; იგი იყო იმ კუთხეში ცნობილი, სახელის მქონე აზნაური ივანე გვერდევანიძე, სოფლის ადვოკატი.

– სად მიხვალთ, ყმაწვილო? – შეეკითხა გვერდევანიძე პლატონს.

– აგერ გიახლებით, ბატონო, მაღალშენში! – და პლატონი შეჯდა ცხენზე.

– კაი დაგემართოთ! აბა მგზავრები ვყოფილვართ ამ ერთ ხანაზე!..

ეწყინა ეს პლატონს. ათასწილად ერჩია მარტოდ, თავისუფლად მგზავრობა, მაგრამ ახლა მეტი გზა აღარ ჰქონდა, ხატრს ხომ არ გაუტეხავდა ამ მოსახათრებელ კაცს, უნდა ერბენინა თავისი გამვალტყავებული ცხენი გვერდევანიძის თოხარიკთან.

– რა ხანია მოვდივარ და ერთი კაცი არ შემხვთომია, რომ ხმა გამეცა ვისთვისმე... მოვდივარ ასე მუნჯად! – თქვა გვერდევანიძემ.

– სად ბრძანებულხართ აქეთ, ბატონო? – რომ ხმა ამოელო, შეეკითხა პლატონი.

– ქვედურეთში ვიყავი... ბრეგაძეები არიან, აზნოუშვილები... შენი მტერი იქნა დამსილი და დაგლახაკავებული, ისინი დამსილი არიან... და, რავარც იცით ახლანდელი ჩვენი აზნოუშვილების ამბავი, გაყოფა უნდათ, მაგრამ გასაყოფი რომ აღარაფერია! ერთი მეორეს წაგლეჯაზეა გამაცადინებული, რამე ხერხით უნდა მეტი რამ ირგოს, ერთმანეთს აღარაფერს ანებებენ და ჭიჭყინობენ, დავიდარაბობენ, ჩხუბობენ დილიდან სალამომდის, ჰკლავენ ერთმანეთს...

– ცუდი დრო მოვიდა, ბატონო, ერთობ ცუდი დრო!.. ხალხიც მომრავლდა... ჩხუბით თუ გაიწმინდება ცოტაზე მაინც ქვეყანა, თვარა... მაგრამ ეგ თქვენ უკეთ მოგეხსენებათ, რასაკვირველია! – შენიშნა თავის მხრივ პლატონმა.

– შეიძლება, შეიძლება! – დაატანა გვერდევანიძემ. – ჰო და იმას ვამბობდი, ამ ბრეგაძეებმა მთხოვეს მათში ჩამოვარდნილიყავი და რამე რიგად გამერიგებინა ისინი... ხელის მოსაკიდებელი საქმე არაა, არც გავერევი, მართალი გითხრა, ნამეტანი შეუსმენელი და დაუჯერებელი ხალხია, მაგრამ უარი ველარ ვუთხარი, უფრო იმიტომ, რომ ჩემი ნათესავი ქალია იმ ოჯახში... დედინაცვალია ამ ბრეგაძეების და მათ ჩხუბში და უწესრიგობაში საწყალი ქვრივი დედაკაციც ნამეტანი შევიწროვებაში ჰყავთ... სიცოცხლე გოუმწარეს უბედურს!..

– თუ შვილი ჰყვანდა მაინც ამ დედინაცვლობაში?! – წამოსცდა პლატონს სრულიად უნებურად.

– აჰ! შვილი არც უწინდელი ქმრის ხელში ყოლია და არც ამ მეორე ქმრის ხელში! უბედური, უშვილო, ერთი საწყალი დედაკაცია, იმიტომაც უფრო მებრალება... გერები ოუტყდნენ, აი ისე, როგორც იცი ღარიბი ოჯახის ამბავი... დედინაცვლის შენახვა კი არა, თავისი თავი ძლივს გამოაქვთ წლიდან-წლამდინ!.. მამის ხელში ქე იყო ისე ერთგვარი ოჯახი და ახლა სამად

გასაყოფი რომ შეიქმნა, ამ დედინაცვალსაც თავისი წილი საქვრივო გამოსაყოფი შეექმნა, – არც ერთს აღარაფერი ურჩება და, რასაკვირველია, ჭიჭყინობენ, ერთმანეთს ედავებიან, ერთიმეორეს ხელიდან გლეჯენ, თუ რამ ხელში ხვდათ...

ასე ლაპარაკობდა გვერდევანიძე, მაგრამ მისი სიტყვები პლატონის ერთ ყურში რომ შედიოდა, მეორე ყურში გადიოდა; მისი ყურადღება სრულიად იმან დაიპყრო, რომ ამ კაცისაგან იმ ქვრივ, გაწვალეზულ დედინაცვალზე გაიგონა. ეს სწორედ ძვირფასი რამ გასაგონი გაიგონა პლატონმა...

ტკბილად მიმუსაიფობდნენ ჩვენი მგზავრები და ამ ლაპარაკში პლატონისათვის დროც შეუმჩნევლად გადიოდა და გზაც ერთობ მოკლდებოდა. კიდევ დიდი სიამოვნებით ივლიდა ამ კაცთან იგი, რომ უეცრად თავისი გადასახვევი გზა არ დაენახა. პლატონმა შეაჩერა ცხენი და თავდაბლად მიმართა გვერდევანიძეს:

– მშვიდობით ბრძანდებოდეთ, ბატონო.

– ოჰ! აქეთ მიდის თქვენი გზა?

– დიახ, ბატონო!.. ნურას უკაცრავად... გეახლებოდით ერთ ხანს კიდევ, რომ საჭირო საქმე არ მქონდეს სწორედ...

– რატომ, რატომ, შე კაცო!.. იცოცხლეთ, აწი მეც მალე მივალ სახლში... მშვიდობით!

– მშვიდობით ბრძანდებოდეთ! ისე ფეხს რავა მოუკრავს ადამიანს ღმერთი, რომ არავინ შეგხვდეთ კიდევ?! – საამებლად გააყოლა გვერდევანიძეს სიტყვა პლატონმა და მერე თავის გზაზე გადაუხვია.

– ასე კარგია კაი კაცის შეხვთომა! – ამბობდა გუნებაში პლატონი. – ჰა, ქვედურეთში, ბრეგამეებისას... სამი ძმა ყოფილა... გამოვიკითხავ და, თუ რიგიანი ვინმეა... გვერდევანიძის ნათესავია, მარა ეგებ ვინმე ოხერი გვარიშვილის იყვენ... ყველაფერს გვეიგებ... ეს ხომ გულში მეყოლება, თუ დარიკომ სხვასთან ვისთანმე არ მიმასწავლა... გვეიგებ ამბავს და, თუ ღვთის რისხვა არაა, კიდევაც გავათავებ საქმეს... კი, კი, ასე ვიზამ, ასე ვიზამ! – ხმამაღლა წამოიძახა პლატონმა და ამ წამოძახებასთან – ალბათ, პირუტყვმა სხვა რამ იფიქრა – ცხენიც გაჩერდა. პლატონმა ერთი-ორი „აჩუც“ მიაძახა, ქუსლიც შემოარტყა ფერდის ძვლებზე, წკეპლაც გადუჭირა, მაგრამ ცხენი ისევ იმავე ადგილას იდგა, ფეხსაც არ იცვლიდა.

პლატონი იძულებული შეიქმნა ჩამომხტარიყო. დაინახა მქელავი, არაქათგამოლეული, ერთიანად გაოფლიანებული ცხენი, რომელსაც აბურძგვნილი ბალანი საცოდავ შეხედულებას აძლევდა და მხედარმა თავში ხელი შემოიკრა:

– ეს მუდრეგი რაღა მოსახმარი იქნება აწი? სულ ერთიანად გადატყაული ექნება ამ უპატრონოს ზურგი... აჩუ! – მიაძახა გულმოსულმა და თან ჯოხიც გადაჰკრა.

შელავათმიცემული ცხენი მისუსტებული, აძიგძიგებული ნაბიჯით აპოლიკდა ქვებიან ბრეკზე და რაც შეეძლო, რაც ღონე ჰქონდა შერჩენილი, მიჩანჩალებდა და ცდილობდა, უკან ჩამოეტოვებინა თავისი ჩამოქვეითებული მხედარი, რომ მტკივან ზურგზე არ შესკუპებოდა ხელახლად. რამდენსამე მანძილზე კიდევაც აუსრულდა წადილი გასაჭირში ჩავარდნილ პირუტყვს, მაგრამ ბოლოს პლატონი მაინც დაეწია, გააჩერა და მარდად მოახტა ზურგზე. ამ კაცმა თავისი თავმოყვარეობის დაცვა ამჯობინა მის შებრალებას და სიძის ჭიშკრამდის ამხედრებული მივიდა.

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ პლატონის მხატვრული სახის შესახებ;
- იმსჯელეთ ტექსტის მთავარი სათქმელის შესახებ;
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!